

הניהול הגרוע של משבר המים

07:00 | 05.7.2010 אופירה אילון

<< רעש ההילוך האחורי של המשאית הסב את תשומת לבי. היתה זו משאית גדולה שהגיעה בבוקר לבית שכני ופרקה מרבדי דשא לחצר. גם השכנים ממול נצפו באחרונה מרפדים את חלקתם במרבדי דשא.

"מה קורה פה?" תהיתי. לפני כשנה המדינה נסערה בגלל המחסור במים ומצב הכנרת, והממשלה ניפנפה לעברנו במס בצורת. בסופו של דבר, עקב לחץ ציבורי-פוליטי, מס הבצורת בוטל. ועדת החקירה הממלכתית לבחינת המשבר במשק המים קבעה כי "היטל המים לא זכה להסברה מתאימה, ובמקום לשכנע את הציבור כי מדובר באמצעי לעידוד החיסכון, הוא נתפש, הן בעיני הציבור והן בעיני נבחרי הציבור בכנסת, כמס הבא להעשיר את קופת האוצר".

או אז החליטה הממשלה להשתמש בסיסמה חדשה למס חדש. היא אמנם ביטלה את מס הבצורת, אך במקומו קבעה מס על בסיס צריכה עודפת. הרעיון של המס החדש הוא: מי שצורך יותר ומבזבז מים, ישלם יותר. ייתכן שמדובר ברעיון טוב ויעיל, אבל מרוב מסרים וחוסר עקביות במהלכי המדיניות, הצליחה הממשלה לבלבל את הציבור. היא הוכיחה קבל עם ועדה שהקברניטים לא ממש יודעים איך לנהל את משבר המים וכיצד לרתום את הציבור למאמץ הלאומי לחסוך במים, ולראיה - הנה שוב אזרחים שותלים דשא.

אבל לא רק את משק המים קובעי המדיניות מתעקשים לנהל גרוע, אלא גם את משק האנרגיה. בסמוך להובלת קמפיין הכנרת, עלה קמפיין החיסכון בחשמל. הסבירו לנו שאם נחליף את נורות הליבון בנורות חסכוניות, נוכל לחסוך כסף וגם לחסוך פליטות מזהמים. הסבירו לנו שאם נכוון את המזגנים ל-25 מעלות וננקה את הפילטרים לפני כניסת הקיץ, החדר יתקרר דיו. על כמה מאתנו הקמפיינים האלה השפיעו? מי החליף את הנורות בביתו? מי כיוון את טמפרטורת המזגן בהתאם להנחיות בפרסומות? במקום להתייעל ולחסוך, כולם ממשיכים לבזבז אנרגיה ומים.

אולי זה התזמון הפוליטי הבעייתי, אולי אלה מתקני ההתפלה שיספקו לנו מים ללא הגבלה כבר ב-2013, אולי אלה תגליות הגז של ישראל ההופכות ממשיות ובעיקר משמשות כ"מרגיע הלאומי" ואולי זה האופי הישראלי שמבטיח כי "יהיה בסדר" שמבטלים כל התמודדות ממשית עם בעיות סביבה. עם זאת, ברור שניהול כושל של מערכות ציבוריות הוא אחד המאפיינים הבסיסיים של ישראל.

באשר לתגליות הגז, השימוש בגז ליצירת חשמל אכן יפחית את הזיהום המקומי ואת פליטות גזי החממה הגלובליים. הגז הוא "שלנו" ובכך מחזק את הביטחון הלאומי, ובכל זאת אסור שנפסיק להתייעל אנרגטית, כי הבזבז הוא עצום. אנחנו חייבים להיאחז בהתייעלות, הן האנרגטית והן בתחום המים, כדי לקדם כאן תעשיות, חדשנות ויזמות בתחומים אלה, ובעיקר כדי לחשוב על הדור הבא - כי לחברה בזבזנית הצורכת כאילו אין מחר, אין סיכוי לשרוד בעידן הנוכחי.

הכותבת היא מרכזת תחום סביבה וחוקרת בכירה במוסד שמואל נאמן בטכניון